

S. Sayısı : 3 e ek

Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği hakkında Kanun tasarısı ve Ticaret Komisyonu raporu (1/444)

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/444

Karar No. 48

17 . II . 1950

Yüksek Başkanlığa

Odalar ve Borsalar Kanunu tasarısı, 1949 Nisan ve Mayıs ayları zarfında komisyonumuzda uzun uzadıya incelenmiş ve 30 . V . 1949 tarihli gerekçemizle, Yüksek Kamutayın tasvibine arz olunmuştu.

Tasarı Yüksek Meclisçe gündeme alınmış fakat Meclis 1949 Yaz tatiline girmiş bulunduğu için müzakeresi mümkün olamamıştır.

Meclisin 4 ncü Oturum yılı başladığı zaman Ticaret Komisyonu yeniden teşekkül etmiştir.

Odalar ve Borsalar Kanunu gibi ehemmiyetli bir kanunun Yüksek Kamutay huzurunda, komisyon adına müdafaa edilebilmesi için yeni üyelerin de nokta nazarının munzam olmasının faydalı olacağı düşünülmüş ve bu maksatla tasarı komisyonca geri istenmiştir.

Bu meyanda Ticaret Komisyonunda kararlaştırılan, metin üzerinde bütün Yaz çalışmak fırsatını bulan birçok ticaret odaları, yeniden görüşlerini bildirdikleri gibi, İzmir ve Ankara Ticaret ve sanayicileri heyetler göndererek metin üzerinde bâzı tadilât yapılmasını istemişlerdir.

Bu hal ve şartlar içinde tasarıyı yeniden görüşmeye başlayan komisyonumuz, 655 ve 4355 sayılı kanunların odalar için kabul ettiği esasların değiştirilerek bugünün şartlarına uygun bir sisteme bağlanması hususunda 30 . V . 1949 tarihli raporumuzdaki görüşümüzle Hükümet gerekçesindeki görüş arasındaki mutabakatta bir değişiklik yapılmasına lüzum görmemiştir.

Ancak tacirlerle sanayiciler arasında ehemmiyetli bir ayrılık konusu olan tacirlerin ve sanayicilerin ayrı ayrı oda kurmaları hususunun leh ve aleyhindeki görüşler bu konunun tekrar

müzakeresine komisyonumuzu sevk etmiştir.

Ekonomi ve Ticaret Bakanının huzuru ile yapılan prensip münakaşasında Komisyonumuz çoğunluğu, tasarımızın ihtiva ettiği ayrı ayrı oda kurma prensipinde her hangi bir değişikliğe lüzum olmadığı kanaatine varmıştır.

Ancak Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı, bir kül teşkil eden Türk ticaret ve ekonomi hayatında bu iki odanın ayrı ayrı çalışmalarından doğabilecek mahzurların bertaraf edilebilmesi için odalar teşekküllerinin her hangi bir kademesinde irtibat kurulması mütalâasını ileri sürmüş, Komisyonumuz da bu görüşe katılmıştır. Bu mahzuru önlemek üzere ticaret odalarıyla sanayi odalarının ayrı ayrı kurulduğu yerlerdeki odaların münasebet şekil ve şartlarını tesbit eden 22 nci madde metne eklenmiştir.

Bundan başka, borsaların fonksiyonları bakımından odalara nazaran birçok hususiyetleri bulunduğu göz önüne alınarak borsalara ait bütün maddelerin bir fasılda toplanmasının faydalı olacağı mütalâa edilmiş ve tasarı bu esasa göre değiştirilmiştir. Maddeler üzerinde gerek eski tasarımızla, gerek Hükümet teklifine göre yapılan değişiklikler belli başlı şu noktalarda hülâsa edilebilir:

Başlık; odaların müşterek çalışması ve bu kanuna göre ayrı ayrı ticaret odaları ve sanayi odaları kurma halini ve bunların birliğini kavrayacak şekilde yazılmıştır.

Birinci madde : Eski Ticaret Komisyonu metnine nazaran küçük kelime değişiklikleri olmuştur. (Meslekî teşekkül mahiyetinde) kelimeleri ilâve edilmiştir.

İkinci madde : Komisyonumuz metnine nazaran ikinci fıkra borsalar faslına nakledilmiş, faaliyet bölgelerine ait fıkralar müstakil bir madde halinde tedvin edilmiştir.

Üçüncü madde : Sanayicilerin ayrı bir oda kurmaları esaslarına tahsis edilmiştir.

Odaların ilk kuruluş bölgelerini ve şekillerini birinci ve ikinci fıkralar tesbit etmekte, sonraki fıkralar sanayicinin tarifi ile bunun istisnalarını izah etmektedir.

Ayrıca, bu maddedeki sanayici tarifinin diğer kanunlarda esas alınmayacağı, tarifin yalnız bu kanuna münhasır olduğu son fıkra ile açıklanmış bulunmaktadır.

Dördüncü madde : Odaların kuruluş bölgesini tesbit etmektedir.

Beşinci madde : Odaların görevlerine tahsis edilmiştir.

Bu maddenin ç fıkrasında menşe şahadetnamelerinin yalnız «Ticaret ve sanayi odaları» ile «Ticaret odaları» tarafından verilebileceği, sanayi odalarının menşe şahadetnamesi veremeyeceği zikredilmiştir.

Komisyonumuzda bu fıkra geniş münakaşalara sebep olmuştur. Akdedilmiş olan Ticaret anlaşmalarının bir çoğunda menşe şahadetnamelerinin ticaret odaları tarafından tasdik edileceği bilhassa zikredilmiş olduğundan, «Sanayi odaları» na bu yetkinin verilmesi, ticaret anlaşmalarının bu esasa göre tadilini icabettireceğinden şimdilik menşe şahadetnamelerinin tasdikının yalnız fıkroda zikredilen odalarda kalması uygun görülmüştür.

Komisyonumuzca eski tasarının 4 neü maddesi borsalar faslına nakledilmiştir.

Altıncı madde : Odaları protokolde Meclis Başkanlarının temsil etmesi uygun görülmüş ve madde bu esasa göre tadil edilmiştir.

Yedinci madde : Olduğu gibi kabul edilmiştir.

Sekizinci madde : Ajanlıklarda katılacakları odaların muvafakatleri, mülki teşkilâtla bağlı olmaksızın ticari zaruretlerle bağlanması, ayrılışlarda haber verme ve bütçe aksaklıklarına meydan vermemek için mütaakıp yıl başlarının başlangıç olması esasları kabul edilmiştir.

Dokuzuncu madde : Tacirlerin kayıtlarıyla sanayicilerin kendi hususiyetlerine göre kayıt esasları tesbit edilmiştir.

Onuncu madde : Durum değişikliğinin bildirilmesi mecburiyeti müstakil bir madde halinde tedvin edilmiştir.

On birinci madde : (Borsalar) kelimeleri çıkarılarak yalnız odalara göre tedvin edilmiştir.

On ikinci madde : Bütçelerden sarfiyatın yapılmış şekli müstakil madde olarak yazılmıştır. Genel kâtiplere yetki verilmiştir.

On üçüncü madde : (Meslek heyetleri) kelimeleri (Meslek Komiteleri) kelimelerine çevrilmiştir.

On yedinci madde : Hükümet tasarısına göre muhtelif görev ve yetki fıkraları eklenmiştir.

On dokuzuncu madde : Hükümet tasarısına nazaran muhtelif görev ve yetki fıkraları ilâve edilmiştir.

Yirmi ikinci madde : «Ticaret Odaları» ile «Sanayi Odaları» nın ayrı kurulduğu yerlerde her iki odanın kararları arasında bağlılık kurmak hususundaki Bakanlık noktai nazarına uygun olarak tanzim edilmiştir.

Yirmi beşinci madde : Odalara verilecek kayıt ücretlerine ait esaslar tesbit edilmiştir.

Yirmi altıncı madde : Tacirler ve sanayicilerin verecekleri munzam aidat esasları tesbit olunmuştur.

Yirmi dokuzuncu madde : Huzur hakkı verilmesi esasları ayrı bir madde olarak yazılmıştır.

Otuzuncu madde : Meclisin feshinin sık sık mevzuubahis edilmemesi için takyit edici hükümler konmuştur.

Otuz birinci madde : Lâğv ve tasfiye kararının kuruluşdaki esaslara muvazi olarak verilebilmesi şekli Komisyonumuzca tercih olunmuş ve madde bu esasa göre yazılmıştır.

Ticaret borsaları müstakil bir fasılda müta-lâa edilmiştir.

Otuz beşinci madde : Temsil ve imza maddesi, odalarda kabul edilen şekle muvazi olarak yazılmıştır.

Otuz dokuzuncu madde : (Meslek Heyetleri) kelimeleri (Meslek Komiteleri) kelimeleriyle değiştirilmiştir.

Kırk üçüncü madde : Hükümet tasarısına nazaran yeni görev ve yetkiler ilâve edilmiştir.

Kırk sekizinci madde : Borsalar bir fiyat tekevvünü müessesesi olması dolayısıyla geniş

müstahsıl kitlelerini ilgilendirmektedir. Geniş istihsal maddelerimizin ancak borsa içinde satılabilmesi için hükümler kabul edildiğine göre borsalarda fiyat tekevvünü ve diğer işlemlerin esaslı bir murakabeye tâbi tutulması zarureti komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Ancak, Borsalara kabul edilen komiserlerin ücretlerinin bakanlık bütçesinden verilemeyeceği göz önünde tutulmuş, bu esasa göre 50 000 den fazla geliri borsalarda hem umumi kâtip, hem komiserin ücretlerinin borsa tarafından verilmesi, aşağı geliri borsalarda umumi kâtip bulundurulması ihtiyara bırakılarak aynı vazife ile yetkili ve ücretleri borsa tarafından verilecek bir komiserin bulundurulması uygun görülmüştür.

Madde bu esasa göre yazılmıştır.

Kırk dokuzuncu madde : Kırk sekizinci maddedeki görüşe göre yazılmıştır.

Elli üçüncü madde : Borsada alım ve satım yapacak uzuvlar tarif olunmuştur.

Elli sekizinci madde : Huzur hakkı maddesi ilâve edilmiştir.

Altmış ikinci madde : Birlik görevleri meyanına yeni fıkralar eklenmiştir.

Altmış dokuz ve yetmişinci madde : Odalar ve borsalara mütenazır yazılmıştır.

Yetmiş ikinci madde : Birlik masraflarının fondan verileceği zikredilmiştir.

Yetmiş üçüncü madde : Fon hesaplarının odalarla münasebetleri tanzim olunmuştur.

Yetmiş yedinci madde : Cezalar ve itiraz yetkileri tesbit olunmuştur.

Seksen dördüncü madde : Muhabir ve fahri üyeliklerin seçimi şekli tesbit olunmuştur.

Geçici birinci madde : İntibaklar tüzüğü yürürlüğe girmesine talik edilmiştir.

Gündeme alınmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ticaret Komisyonu Başkanı	Sözcü	
Ankara	Gaziantep	
A. Çubukcu	C. Alevli	
Kâtip		
Niğde	Aydın	
H. Ulusoy	Dr. S. Akın	
İçel	Kars	
H. Atalay	F. Aktaş	
İmzada bulunamadı		
Kars	Kırklareli	
A. Sürmen	Ş. Ödül	
Manisa	Muş	
Y. M. Alakant	H. Dayı	
İmzada bulunamadı		
Niğde	Tokad	
V. Sarıdal	R. Önder	
Trabzon	Trabzon	Van
A. Sarılioğlu	M. Yarımbayık	M. Koçak

TİCARET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

«Ticaret ve sanayi odaları», «Ticaret odaları»,
«Sanayi odaları», Ticaret borsaları»

ve

«Ticaret ve sanayi odaları», «Ticaret odaları»,
«Sanayi odaları» ve «Ticaret borsaları» Bir-
liği Kanunu

Bölüm : 1.

Tarif:

MADDE 1. — Ticaret ve sanayi odaları bu kanunda yazılı esaslarla meslek hizmetleri görmek, meslek ahlâk ve tesanüdünü korumak, ticaret ve sanayiın genel menfaatlere uygun surette gelişmesine çalışmak ve bu maksatlarla verilecek işleri yapmak üzere kurulan, tüzel kişiliği haiz ve meslekî teşekkül mahiyetinde, kamu kurumlarıdır.

Kuruluş:

MADDE 2. — Ticaret ve sanayi odası, oda kurulması istenen yerdeki müseccel tacirlerin % 60 mın yazılı isteği üzerine Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının izniyle kurulur.

Ancak bu isteğin en az 100 tacir tarafından yapılması şarttır.

«Sanayi odaları» nın ayrı kurulduğu yerlerde bu odalar «Ticaret odaları» adını alırlar.

Sanayi odaları:

MADDE 3. — 4 ncü madde gereğince, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı tarafından tesbit ve ilân edilen bölgelerden birisi içinde mevcut bu maddede yazılı vasıftaki sanayiciler, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının izniyle ve bu kanuna göre, (Ticaret ve sanayi odaları)ından ayrı olarak, «Sanayi odaları» kurabilirler.

« Sanayi odası » nın ilk teşekkülünde o bölgede mevcut sanayicilerin % 60 mın ve en az 50 kişinin, 4 ncü madde gereğince tesbit edilmiş bir bölgenin daraltılarak yeni bir sanayi odasının teşekkülü halinde o sahadaki sanayicilerden % 60 mın ve en az 30 unun müracaatı şarttır.

Bu kanuna göre oda kurabilecek sanayicilerin vasıfları şunlardır :

a) Makina, cihaz, tezgâh, alât ve diğer vasıtalar yardımıyla ham, yarı mâmül tam mâmül

her hangi bir maddenin veya enerjinin vasıf, terkip veya şeklini fiziki veya kimyevi surette az veya çok değiştirerek veya bu hammaddeleri işliyerek kıymetlendirmek suretiyle imal veya istihsal yapanlar;

b) Yılın fiili çalışma günleri ortalamasına göre, muharrik kuvvet kullananlarda 5, kullanmayanlarda 10 kişi çalıştırmak. Ancak aşağıdaki işletmelerin vasıfları yukarıdaki fıkralara uysa bile işletenler « sanayici » sayılamazlar.

a) Seri halinde hazır elbise yapmıyan terziler, fabrika, halinde işlemiyen fırınlar, lokantacı, elbise temizleyici ve benzerleriyle mamullerini toptan satmayıp perakende olarak doğrudan doğruya müstehlike satan kunduracı, şekerci, tatlıcı gibi işletmelerin sahipleri;

b) Devlet tarafından işletilen telli ve telsiz telefon ve telgraf, radyo ve televizyon istasyon ve santralleri, şehir ve kasaba ve köylerdeki su temizleme, süzme ve dağıtma tesisleri;

c) 4753 sayılı Kanununun 2 nci maddesinde çiftçilik olduğu belirtilen nebat ve hayvan mahsullerinin, bizzat yetiştiricileri tarafından işlenip değerlendirilmesi işlerine tahsis edilen yerler. «Bu işletmelerin, işlemek üzere, istihsalleri nevin-den hariçten hammadde almamaları şarttır.»

ç) Sanat okul ve enstitüleri, meslek kursları ve ceza evlerindeki atelyeler gibi öğretim ve eğitim amacıyla işletilen yerler,

d) Doğrudan doğruya Millî Savunma Bakanlığı teşkilâtına bağlı olarak çalıştırılan askeri sanayi müesseseleri.

Yukarı fıkralardaki sanayici tarifi yalnız bu kanuna münhasırdır.

Çalışma bölgeleri :

MADDE 4. — «Ticaret ve Sanayi Odaları» ile «Ticaret Odaları» nın çalışma sahaları buldukları şehir veya kasabanın belediye sınırlarıdır. Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı bu sınırları genişletip daraltmaya yetkilidir.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay zarfında, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı sanayi bölgelerini ve bölgelerde oda kurulacak merkezleri tesbit ve ilân eder.

Her bölge içinde mevcut sanayicinin 3 nü madde esasları dâhilinde, müracaati halinde Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca, ayrıca «Sanayi Odası» kurulmasına izin verilir.

Her bölgede ancak bir «Sanayi Odası» kurulabilir.

Bir bölgede «Sanayi odası» kurulduktan sonra bu bölge içindeki bir kısım sahada ham madde ve istihsal hususiyetleri ve endüstri müesseselerinin tekâsüfî bakımından yeni şartlar meydana geldiği takdirde, o sahadaki sanayicilerin 3 nü maddeye göre müracaatları halinde, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı bölgeyi daraltarak yeni «Sanayi odası» kurulmasına izin verir.

Odaların görevleri:

MADDE 5. — «Ticaret ve sanayi odaları», «Ticaret odaları» ile «Sanayi odaları»nın başlıca görevleri şunlardır:

a) Meslekî ahlâkı ve tesanüdü korumak, ticaret ve sanayiın genel menfaatlere uygun surette gelişmesine çalışmak,

b) Ticaret ve sanayii ilgilendiren bilgi ve haberleri derliyerek ilgililere ulaştırmak, resmî makamlarca istenecek bilgileri vermek ve bilhassa ticaret ve sanayi erbabının mesleklerinin icrasında ihtiyacı olabilecek her çeşit bilgiyi - müracaatları halinde - kendilerine vermek veya bunların elde edilmesini kolaylaştırmak,

c) Ticaret ve sanayie ait her türlü incelemeleri yapmak, bölgeleri içindeki iktisadi, ticari ve sınai faaliyetlere ait endeks ve istatistikleri yapmak, başlıca maddelerin piyasa fiyatlarını takip ve kaydeylemek ve mümkün olan vasıtalarla yaymak,

ç) Tüzükte gösterilecek ticaret ve sanayie ait belgeleri tanzim ve tasdik etmek. Ancak, menşe şahadetnamelerini vermiye yalnız «Ticaret odaları» ile «Ticaret ve sanayi odaları» yetkilidir.

d) Sair mevzuatın verdiği görevlerle, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca verilecek görevleri yapmak,

e) Mevzuatla Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca ve bu Bakanlığa bağlı müesseselere verilecek işlerin odalara tevdiî halinde bunları yapmak,

f) Meslek faaliyetine ait mevzular hakkında bakanlıklara, illere ve belediyelere tekliflerde ve dileklerde bulunmak,

g) Bölgeleri içindeki ticari örf, âdet ve temülleri tesbit etmek,

Odalar bunlardan başka :

a) Ticaret mallarının vasıf ve keyfiyetinin tâyinine yarayıcı lâboratuvarlar kurabilir veya bunlara iştirak edebilirler.

b) Ticaret ve sanat kursları açabilirler, memleket içinde ve dışında iktisadi bilimler için öğrenci okutabilirler ve stajyerler bulundurabilirler.

c) İlgililerin talebi halinde, ticari ve sınai ihtilâflarda hakem olabilirler.

ç) Ticaret ve sanayi erbabınca riayet edilmesi mecburi meslekî karar alabilirler.

d) Mahallî veya bölge sergileri, panayırılar, umumi mağazalar, depolar, kredi müesseseleri ve mevzuları dâhilinde kulüpler, müzeler ve kütüphaneler açabilirler veya açılmış veya açılacaklara katılabilirler.

Temsil ve imza yetkisi :

MADDE 6. — Odaları protokolde Meclis Başkanı veya başkanın tevkil edebileceği Meclise dâhil, kimseler temsil eder.

Odanın hukuki temsileisi yönetim kurulu başkanıdır.

Yönetim kurulu başkanları veya başkanvekilleriyle diğer bir veya birkaç üyenin müşterek imzaları odaları ilzam eder.

Ehliyet :

MADDE 7. — Odalar, meclisleri karariyle gayrimenkul mal almıya, satmıya ve rehin etmiye, ödünç para almıya, sosyal yardımlarda bulunmaya yetkilidirler.

Ajanlıklar :

MADDE 8. — Bir yerde mevcut tacir ve sanayicilerin miktarı başlıbaşına bir odayı yaratmaya kâfi gelmediği takdirde oradaki müseccel tacir veya sanayicilerin % 60'ın yazılı isteği ve bağlanmak istediği oda meclisinin muvafakati üzerine en yakın ticaret ve sanayi odasına ve ticaret odasına ajanlık olarak ka-

tılmalarına Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca izin verilir.

Ajanlık bir şahıs tarafından temsil olunur.

Ajanın mahallî tacir veya sanayiciden olması şarttır.

Ajanlığın ayrılması veya kaldırılması da kuruluşlarındaki esaslara göre yapılır. Ancak bu ayrılma veya kaldırılma, taraflarca en az bir ay evvel haber verilmek şartıyla mütaakip yıl başında yürürlüğe girer.

Kayıt mecburiyetinde olanlar :

MADDE 9. — Müseccel tacir ve bu kanuna göre sanayici sıfatını haiz bileümle gerçek ve tüzel kişilerle şubeleri ve fabrikaları, buldukları yerin bu kanun gereğince mensup olacakları odalarına ve ajanlıklarına kaydolunmaya mecburdurlar.

Sermayesinin tamamı Devlete ve özel idarelere veya belediyelere veya bunların ortaklığına ait olan iktisadi müesseselerle bunların şubeleri, özel kanun veya sözleşme ile kurulmuş olup Devletin ve özel idarenin veya belediyenin iştiraki bulunan tüzel kişiliği haiz müesseseler veya bunların şubeleri ve fabrikaları buldukları yerlerin odalarına kaydolunmaya mecburdurlar.

Bir merkeze bağlı olduğu halde müstakil sermayesi ve müstakil muhasebesi bulunan veya muhasebesi merkezde tutulduğu ve müstakil sermayesi olmadığı halde kendi başına ticari muamele yapan yerler şube addolunur.

Sanayi odaları kurulan yerlerde, bu kanunun tarifine uyan sanayiciler «sanayi odaları» na kaydolunmakla ticaret odalarına kaydolunma mükellefiyetini yerine getirmiş olurlar. Ancak sanayiciler kendi sanayi mamullerini satmak üzere birden fazla satış yeri açtıkları takdirde fazlası için satış yerlerinin bulunduğu ticaret odalarına veya ticaret ve sanayi odalarına da kaydolunmaya mecburdurlar.

Sanayici, kendi sanayi mamullerinin satış dışında başka ticari işlerle uğraştığı takdirde «ticaret odası» na da kaydolunmaya mecburdur.

Sanayi işletmesi sahiplerinin, işlerinin icabı olarak meşgul oldukları ticaret işleri bunların sanayici vasfını kaldırmaz. Bu gibiler arzu ettikleri takdirde «ticaret odaları» na da girmekte muhtardır.

Durum değişikliğinin bildirilmesi mecburiyeti :

MADDE 10. — Odaya ve borsaya kaydolunan tacirlerin durumlarında vukua gelen, Ticaret Kanununa göre tescil ve ilânı gerekli her çeşit değişikliklerin vukuundan itibaren bir ay içinde odalara ve borsalara bildirilmesi mecburidir.

Bütçeler :

MADDE 11. — Odalarla bunlara bağlı ajanlıkların bütçeleri, muhasebe usullerine uygun olarak, yönetim kurullarınca hazırlanır ve meclislerce tasdik olunur.

Odalarda bütçeler, takvim yılına göre tanzim olunur.

Bütçelerden sarfiyat :

MADDE 12. — Odalar bütçelerinden sarfiyat, başkan veya başkanvekili ile genel kâtibin, genel kâtibin bulunmadığı hallerde muhasip üyenin imzası ile yapılır.

100 liraya kadar sarfiyat, sonradan yönetim kurulunun tasdikına sunulmak şartıyla, genel kâtip tarafından re'sen yapılır.

Bölüm : II

Uzuvlar

MADDE 13. — Odaların uzuvları şunlardır:

- a) Meslek komiteleri;
- b) Meclis;
- c) Yönetim Kurulu.

Uzuvlara seçileceklerde aranacak vasıflar ve seçim usulleri Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanacak tüzükte gösterilir.

Meslek komiteleri :

MADDE 14. — Meslek Komiteleri, tüzükte yazılı esaslara göre tesbit edilecek meslek gruplarınınca seçilen 5 - 7 kişiden tereküp eder. Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir. Komite kendi arasından bir başkan ve bir başkanvekili seçer.

Meslek komitelerinin süresi üç yıldır.

Meslek komitelerinin görevleri:

MADDE 15. — Meslek komitelerinin görev-

leri şunlardır:

- a) Oda Meclisi için üyelerini seçmek;
- b) Kendi konuları içinde faydalı ve lüzumlu gördükleri tedbirleri, meclis veya yönetim kuruluna teklif etmek;
- c) Meclis veya yönetim kurulu tarafından kendi mesleklerine ait işler hakkında yapılacak müracaatları tetkik ederek cevaplandırmak;

Meclisler:

MADDE 16. — Oda meclisleri, meslek komitelerince seçilecek ikişer kişi ile kurulur.

Oda Meclisleri için aynı miktarda yedek seçilir.

Oda meclislerinin süreleri üç yıldır.

Meclis kendi üyeleri arasından bir yıl için bir başkan ve bir başkanvekili seçer.

Meclislerin görevleri:

MADDE 17. — Odalar meclislerinin görevleri şunlardır:

- a) Oda yönetim kurulu üyelerini seçmek,
- b) Genel olarak odalar gayelerinin gerçekleştirilmesi hususunda gereken her çeşit karar ve tedbirleri almak,
- c) Yönetim kurulu veya meslek komiteleri tarafından yapılacak teklifleri inceleyip karara bağlamak,
- ç) Riayeti mecburi meslekî karar almak,
- d) Bölgeleri içindeki ticari ve sınai örf ve âdetleri tesbit etmek,
- e) Aylık muvazeneyi ve münakâle taleplerini tetkik ve tasdik etmek,
- f) Tüccarlar arasında doğacak ihtilâfları çözmek üzere hakem heyeti seçmek, mahkemeler tarafından istenecek hakem ve bilirkişi listelerini tanzim etmek,
- g) Odaya kayıtlı üyeler hakkında yönetim kurulunca teklif olunacak cezaları karara bağlamak,
- h) Yıllık bütçe ve kesinhesapları tasdik ve yönetim kurulunu ibra etmek ve mesuliyeti görülenler hakkında takibata karar vermek,
- i) Gayrimenkul alımına ve satımına veya rehin edilmesine ve ödünç para alınmasına, sosyal yardımlarda bulunulmasına karar vermek,
- 1) İç yönetmeliği tetkik ve tasdik etmek,
- m) Gerek odalara kayıt mecburiyetine tâbi olup olmamak, gerek kayıt mecburiyetine tâ-

bi oldukları halde ithal edildikleri derecelere mütaallik yönetim kurulunca verilecek kararlara karşı itirazları tetkik ve kesin karara bağlamak,

- n) Mesleklere ve meselelere göre ihtisas komisyonları kurmak,
- o) Yönetim kurulu tarafından inha olunacak genel kâtibi tâyin etmek,
- 1) Memleket içi ve dışı snai, ticari ve ekonomik teşekküllere üye olmak ve kongrelerine delege göndermek,
- p) Muhabir ve fahri üye kabulüne karar vermek.

Yönetim kurulları:

MADDE 18. — Yönetim kurulları, Meclisin kendi üyeleri arasından bir yıl için seçeceği 5 - 11 kişiden tereküp eder.

Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Kurul kendi arasından bir başkan ve bir veya iki başkanvekili seçer.

Yönetim kurullarının görevleri:

MADDE 19. — Odalar yönetim kurullarının görevleri şunlardır:

- a) Mevzuat ve Meclis kararları dairesinde oda işlerini yürütmek,
- b) Bütçeyi, kesinhesabı ve münakale tekliflerini ve bunlara mütaallik raporları oda meclisine vermek,
- c) Aylık muvazeneyi oda meclisine, tasdik edilmek üzere, sunmak,
- ç) Oda Genel Kâtibini Meclise inha etmek, diğer oda memur ve müstahdemlerinin tâyin ve azillerini terfi ve tecziyelerini icra etmek,
- d) 74 ncu madde gereğince ihtar, tevbih vermek ve oda meclislerince verilecek cezaları tatbik etmek,
- e) Hakem ve bilirkişi listelerini hazırlamak ve tasdik edilmek üzere meclise sunmak,
- f) Ticari kefaletleri ve tüzükte gösterilecek belgeleri tasdik etmek,
- g) Odanın bir yıllık çalışmaları ve bölgenin iktisadi ve sınai durumu hakkında yıllık rapor hazırlayıp Meclise vermek,
- h) İçyönetmeliği Meclisin tasdikına sunmak,
- 1) Ticaret ve sanayie ait her türlü incelemeleri yapmak, çalışma sınırı içindeki ticari ve sınai faaliyetlere ait endeks ve istatistikleri tutmak

ve başlıca maddelerin piyasa fiyatlarını takip ve kaydelemek ve bunları münasip vasıtalarla yaymak.

Yönetim kurulu yetkilerinin devri :

MADDE 20. — Yönetim kurulu, lüzumu halinde, yetkilerinden bir kısmını üyelerinden bir veya birkaçına veya Genel Kâtibe devredebilir.

Toplantılar :

MADDE 21. — Odalar yönetim kurulları en az haftada bir defa, meclisleri ve meslek komiteleri başkanının daveti üzerine her vakit ve her halde ayda bir defa kendiliklerinden toplanırlar.

MADDE 22. — «Ticaret odaları» ile «Sanayi odaları»nın ayrı kurulduğu yerlerde odalar yönetim kurulları, alınan meslekî kararlar da, diğer odanın istişari mahiyette mütalâasını sorar. Mütalâası sorulan oda 48 saat zarfında görüşünü bildirir.

Odalar yönetim kurulları diğer odaların verdikleri meslekî kararlara mahallin en büyük mülkiye âmiri nezdinde itiraza yetkilidir. Bu halde her iki oda yönetim kurulları mahallin en büyük mülkiye âmirinin daveti ve onun başkanlığı ve varsa o yerdeki Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının mümessili huzuru ile toplanarak ihtilâfı çözerler. Uyuşulamadığı takdirde Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı hakem olur.

Ayrıca üç ayda bir defa, iki oda yönetim kurulu toplanarak meslekî mevzularda görüş birliğine varırlar.

Toplanma ve müzakere şekli tüzükte gösterilir.

Odalar Genel Kâtipleri :

MADDE 23. — Odaların, işlerini çevirmekle görevli ve oda yönetim kurulu ve meclisi toplantılarında oy sahibi, birer genel kâtibi bulunur. Lüzumu halinde yönetim kurulları bir genel kâtip yardımcısı tâyin edebilir.

Nüfusu 100 000 den fazla olan yerlerde bu yardımcıları birden fazla olabilir.

Genel kâtipler yönetim kurulunun inhasıyla meclis tarafından tâyin olunur. Genel kâtiplerin terfi, tecziye ve azilleri tâyinlerindeki esaslara göre yapılır.

Genel kâtibin vazifeleri ve hangi hallerde imzaya yetkili oldukları tüzükte gösterilir.

Bölüm : III

Odaların gelirleri

Gelirler :

MADDE 24. — «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları» ve «Sanayi Odaları»nın gelirleri şunlardır :

- a) Kayıt ücreti,
- b) Yıllık aidat,
- c) Munzam aidat,
- ç) Yapılan hizmetler karşılığı ücretler,
- d) Vesika harçları,
- e) Yayın gelirleri,
- f) Bağış ve yardımlar,
- g) Misil zamları,
- h) Para cezaları,
- ı) İştirakler kârı,
- ı) Türlü gelirler.

Kayıt ücreti ve yıllık aidat:

MADDE 25. — Tüzükte gösterilecek usullere göre tesbit olunacak dereceler üzerinden, odalara ilk kaydedileceklerden alınacak kayıt ücretleriyle kayıtlı bulunanlardan tahsil olunacak yıllık aidat miktarları, yönetim kurullarınca teklif ve meclislerce onanacak tarife ile tesbit olunur. Fevkalâde dereceye girenlerin kayıt ücreti ve yıllık aidatı, sermayelerinin binde biridir. Ancak bu miktar 5 000 lirayı geçemez.

Re'sen yapılan kayıtlarını ve derecelerini durumlarına uygun bulmıyanlar, tüzükte tesbit olunacak usuller dairesinde, oda veya borsa meclislerine itiraz ederler.

Meclislerin kararı kesindir.

İtiraz kesinleşinceye kadar kayıt ücreti tahsil olunmaz.

Munzam aidat :

MADDE 26. — Munzam aidat, sanayici veya tacirin o yıl zarfında elde ettiği ticari veya sınaî kazançtan Gelir Vergisine matrah teşkil eden miktarın binde beşidir.

Hem ticaret ve hem sanayi odasına kayıtlı bulunanların munzam aidatı, galip vasfı ile mukayyet bulunduğu meslek kazancına göre o oda

tarafından tahsil olunur. Ancak kayıtlı bulunduğu odalar arasında her odaya ödedikleri aidatla mütenasip olarak paylaşılır.

Zarar eden tacirler ve sanayiciler o yıl için muzam aidat ödemezler. Esnaf Vergisine tâbi tutulan tacirlerin ödiyecekleri munzam aidat ödedikleri esnaf vergisinin yüzde beşidir.

Bir şehirde mütaaddit şubeleri bulunan tacirler yalnız birisi için munzam aidat verirler. Bunlarda munzam aidat bütün şubelerinden elde ettikleri ticari kazancın Gelir Vergisine matrih teşkil eden miktarının binde beşidir.

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun birinci maddesinin A ve C fıkralarındaki kurumların munzam aidatı, ödedikleri Kurumlar Vergisinin yüzde beşidir.

Müstakil bilânçosu yapılan şubelerin munzam aidatı, o şubelerden elde edilen kazançların binde beşidir ve şubenin bulunduğu mahal- lin odalarına ödenir.

Bilânçoları bir merkezde yapılan kurum ve müesseselerin munzam aidatı merkezin bulunduğu yerin ticaret odasına ödenir. Ancak bu munzam aidat her şubenin elde ettiği kazanç ile mütenasip olarak şubelerin bulunduğu yerler ticaret odaları veya sanayi odaları arasında paylaşılır. Bütün bu hallerde bir müessesenin şubeleriyle beraber ödiyeceği munzam aidat tutarı 5 000 lirayı geçemez.

Ücretler ve vesika harçları :

MADDE 27. — Mahiyetleri ve neveleri tüzükte gösterilecek hizmetler karşılığı alınacak ücretlerle, odalar yönetim kurullarınca onanacak vesikalardan alınacak tasdik harcı ve verilecek diğer vesikalardan alınacak harçların miktarları yönetim kurullarının teklifi ve meclislerin tasdikıyla tesbit olunur.

Ayrılacak fon :

MADDE 28. — Odalar her yıl tahsil edilen gelirlerinin yüzde onunu, birlik adına, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının göstereceği Millî Bankalardan birine yatırmaya mecburdurlar.

Huzur hakkı :

MADDE 29. — Oda yönetim kurulu ve Meclisi üyelerine, iştirak edecekleri toplantılar için

huzur hakkı verilir.

Odalar yönetim kurulları üyelerine verilecek huzur hakkını meclisler, meclis üyelerine verilecek huzur hakkını birlik genel kurulları tesbit ederler.

Bölüm : IV

Uzuvların feshi ve odaların lâğv ve tasfiyeleri

Uzuvların feshi :

MADDE 30. — Odalar uzuvlarının feshi aşağıdaki esaslarla yapılır:

a) Yönetim kurullarının feshi :

Oda meclisleri; yönetim kurullarını, lüzum gördükleri hallerde, her zaman değiştirip yenilerini seçmek hakkını haizdirler. Yeni yönetim kurulu feshedilenin müddetini tamamlar.

b) Oda meclislerinin feshi :

1. Oda meclisleri mürettep adedeki üyesinin yarısından fazlasının yazılı talebi ve yine mürettep adedeki üyenin üçte ikisinin bu talep üzerine vereceği kararla kendi kendini fesheder. İki toplantıda bu nisap bulunmadığı takdirde bir sene müddetle fesih talebinde bulunulamaz.

2. Çalışmalarını meslekî ahlâk ve memleketin genel menfaatleriyle ahenkli olarak yürütmiyen, mevzuata uymıyan, görevlerini iyiye kullanmıyan ve birlik kararlarına riayet etmiyen oda meclisleri Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca feshedilir.

Bu hallerde meclis yeniden teşkil olunur. Yeni meclis eski meclisin müddetini tamamlar. Feshedilen uzuvların yeniden teşekkülüne kadar bu kanunla gösterilen vazifelerin ne şekilde ifa edileceği Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca gösterilir.

Lâğv ve tasfiye :

MADDE 31. — Odaların lâğv ve tasfiyesi aşağıdaki esaslarla yapılır.

Odaya kayıtlı mürettep adedin üçte biri miktarındaki üyenin meclise yazılı bir teklif yapması, bu teklif üzerine oda meclisinin mürettep adedinin üçte iki ekseriyetle lâğv ve tasfiye için pilebisite karar vermesi, en çok üç gün devam eden bir pilebisit yapılması, pilebisit neticesinde mukayyet bütün âzanın yüzde altmışının

lâğiv ve tasfiyeyi tasvip etmesi şarttır.

Bu pilebisitin yapıış tarzı tüzükte gösterilir. Bu suretle lâğvına karar verilen oda hakkında Ticaret Kanununun anonim ortaklıkların tasfiyelerine ait hükümleri tatbik olunur.

Tasfiye halinöde menkul ve gayrimenkul mevcutlar paraya çevrilir.

Bu paralar birliğe, yediemin sıfatiyle, tevdi olunur ve Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının göstereceğı Millî bir bankada saklanır. Kaldırılan oda üç sene zarfında aynı mahalde yeniden kurulduğı takdirde birlik bu parayı yeni odaya geri verir. Bu süre içinde aynı mahalde oda kurulmadığı takdirde bu paralar Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının muvafakatiyle bu kanunda yazılı odaların maksat ve görevlerine uygun şekilde sarfolunur.

«Ticaret ve sanayi odaları» nın lâğvı neticesinde hâsil olan paralar o yerde ticaret odası ve sanayi odası ayrı ayrı kurulduğı takdirde yarı yarıya paylaşılır.

Ticaret borsaları

Tarif :

MADDE 32. — «Ticaret borsaları», kanunda yazılı esaslar dairesinde borsaya dâhil maddelerin alım ve satımı ve fiyatlarının tesbit ve ilânı işleriyle meşgul olmak üzere kurulan tüzel kişiliğı haiz kamu kurumlarıdır.

Kuruluş :

MADDE 33. — Ticaret borsaları, ticari ihtiyaçların lüzumlu kıldığı yerlerde Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca kurulur.

Borsaların faaliyet bölgeleri buldukları şehrin belediye sınırlarıdır.

Borsaların görevleri :

MADDE 34. — Ticaret borsalarının görevleri şunlardır :

- a) Borsaya dâhil maddelerin, borsada alım satımını tanzim ve tescil etmek;
- b) Borsaya dâhil maddelerin her günkü fiyatlarını usulü dairesinde, tesbit ve ilân etmek;
- c) Alıcı ve satıcının teslim ve tesellüm ve

tediye bakımından vecibelerini, her tipin asgari vasıflarını ve muamelelerin tasfiye şartlarıyla fiyatlar üzerine müessir şartları, ihtilâf husulünde (ihtiyari) tahkim usullerini gösteren ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin tasdiğiyle tekemmül eden genel kaide ve hükümler vücuda getirmek;

e) Yurt içi ve yurt dışı borsa ve piyasaları takibederek fiyat haberleşmesi yapmak;

d) Borsaya dâhil maddelerin tiplerini ve vasıflarını tesbit üzere lâboratuvar ve teknik bürolar kurmak ve kurulmuşlara katılmak;

e) Sair mevzuatla ve Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca verilecek görevleri yapmak;

f) Borsaya ait örf ve âdetleri tesbit ve ilân etmek.

Temsil ve imza yetkisi:

MADDE 35. — Borsaları protokolde meclis başkanı veya başkanın tevkil edebileceğı, meclise dâhil, kimseler temsil eder.

Borsanın hukuki temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır. Yönetim kurulu başkanları veya başkanvekilleriyle, diğeri bir veya birkaç üyenin müşterek imzaları borsaları ilzam eder.

Ehliyet:

MADDE 36. — Oda ve borsalar, gayrimenkul mal almaya, satmaya ve ruhsatnameye, ödünç para almaya, bağışta bulunmaya yetkilidirler.

Kayıt mecburiyetinde olanlar:

MADDE 37. — Tacir sıfını haiz bilcümle gerçek ve tüzel kişilerle şubeleri ve fabrikaları, buldukları yerin ticaret ve sanayi odalarına ajanlıklarına kaydolanmaya mecburdurlar.

Devletin, özel idarelerin ve belediyelerin sermayesiyle kurulmuş veya bunların iştirakleri olan tüzel kişiliğı haiz, gerek sözleşme ile ve gerek özel kanunlarla kurulmuş, müesseseler ve bunların şubeleri buldukları yerin ticaret ve sanayi odalarına kaydolanmaya mecburdurlar.

Müstakil sermaye veya müstakil muhasebesi olan veya muhasebesi merkezde tutulduğı ve munhasıran muayyen sermaye ile çalışmadığı halde kendi başına ticari muamele yapan yerler şube addolunur.

Ticaret borsalarına dâhil maddelerin alımı veya satımı ile iştigal edenler, ayrıca buldukları yerin ticaret borsalarına kaydolanmaya mecburdurlar.

Bu mecburiyetlere riayet etmeyenlerin kayıtları oda ve borsalarca re'sen yapılır ve kendilerine tebliğ edilir.

Odaya ve borsaya kaydolunan tacirlerin durumlarında vukuagelen, Ticaret Kanununa göre tescil ve ilâni gerekli, her çeşit değişikliklerin vukuundan itibaren bir ay içinde oda ve borsaya bildirilmesi mecburidir.

«Borsaya kayıtlı maddelerin müstahsılları veya âmilleri borsalara kaydolmaksızın dahi kendi mallarını borsada satabilirler.»

Bütçeler:

MADDE 38. — Odalarla ajanlıklarının ve borsaların bütçeleri, (Birlikçe hazırlanacak tipte ve tesbit olunacak) muhasebe usullerine uygun olarak yönetim kurullarınca ihzar ve meclislere tasdik olunur.

Bütçelerden sarfiyat oda ve borsa yönetim kurulları başkanları veya başkanvekilleriyle genel kâtiplerin müşterek imzalarıyla, ajanlık bütçelerinden ise ajanın imzasıyla yapılır.

Teşkilât

Uzuvlar:

MADDE 39. — Borsaların uzuvları şunlardır:

- a) Meslek komiteleri,
- b) Meclis,
- c) Yönetim kurulu

Uzuvlara seçileceklerde aranacak vasıflar ve seçim usulleri Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanacak tüzükte gösterilir.

Meslek komiteleri:

MADDE 40. — Meslek komiteleri tüzükte yazılı esaslara göre tesbit edilen meslek guruplarınca seçilecek 5 - 7 kişiden tereküp eder. Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir. Komite kendi arasından bir başkan ve bir başkanvekili seçer.

Meslek komitelerinin süreleri üç yıldır.

Meslek komitelerinin görevleri:

MADDE 41. — Borsa meslek komitelerinin görevleri şunlardır:

- a) Borsa meclisi için üyelerini seçmek,
- b) Kendi mevzuları dâhilinde faydalı ve lüzumlu gördükleri tedbirleri yönetim kuruluna teklif etmek, yönetim kurulunun reddi halinde aynı teklifleri meclise yapmak,
- c) Meclis veya yönetim kurulu tarafından, kendi mesleklerine ait işler hakkında yapılacak müracaatları tetkik ederek cevaplandırmak,

Meclisler:

MADDE 42. — Borsa meclisleri, her meslek kurulundan seçilecek ikişer kişiden teşekkül eder.

Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir. Borsa meclislerinin süreleri üç yıldır.

Meclis kendi üyeleri arasından, bir yıl için, bir başkan ve bir başkanvekili seçer. Meclis başkanları diğer uzuvlara seçilemezler.

Meclislerin görevleri:

MADDE 43. — Borsa meclislerinin görevleri şunlardır :

- a) Borsa yönetim kurulunu seçmek;
- b) Genel olarak borsalar gayelerinin gerçekleştirilmesi hususunda gereken her çeşit karar ve tedbirleri almak;
- c) Yönetim kurulu veya meslek komiteleri tarafından yapılacak teklifleri inceleyip karara bağlamak;
- ç) Bölgeleri içindeki borsa örf, âdet ve temüllerini tesbit etmek ve yayınlamak;
- d) Aylık muvazeneyi ve münakale taleplerini tetkik ve tasdik etmek;
- e) Kayıtlı üyeleri hakkında yönetim kurulları tarafından teklif edilecek cezaları karara baklamak
- f) Borsa üyeleri hakkında disiplin cezaları vermek;
- g) Borsada cereyan edecek muamelelerden doğacak ihtilâfları çözmek üzere hakem kurulunu seçmek;
- h) Yıllık bütçe ve kesinhesapları tasdik ve yönetim kurulunu ibra etmek;
- i) Borsaya tâbi maddelerden hangilerinin, en geç satış gününü takibeden ilk iş günü zarfında, tescil ettirmek şartıyla borsa yerinin

dışında alınıp satılabileceğini tesbit etmek;

1) Borsa dışında yapılan muamelelerde vukua gelecek ihtilâfları gözlemek üzere, istenecek hakem ve bilirkişi listesini tasdik etmek;

j) İç yönetmeliği tetkik ve tasdik etmek;

k) Mesleklere ve meselelere göre iktisat komisyonları kurmak;

l) Gerek borsalara kayıt mecburiyetinde olmamak, gerek kayıt mecburiyetine tâbi oldukları halde ithal edildikleri derecelere mütaallik yönetim kurulunca verilecek kararlara karşı itirazları tetkik ve kesin karara bağlamak;

Yönetim kurulları :

MADDE 44. — Borsa yönetim kurulları, meclisin kendi üyeleri arasından bir yıl için seçeceği 5 - 11 kişiden tereküp eder. Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Kurul kendi arasından bir başkan ve bir başkanvekili seçer.

Yönetim kurulunun görevleri :

MADDE 45. — Borsa yönetim kurullarının görevleri şunlardır:

a) Mevzuat ve meclis kararları dairinde borsa işlerini yürütmek;

b) Bütçeyi, kesin hesabı ve münakale tekliflerini ve bunlara mütaallik raporları oda veya borsa meclisine vermek;

c) Aylık muvazeneyi borsa meclisinin tasdiğine sunmak;

ç) Borsa memur ve müstahdemlerinin tâyin ve azillerini, terfi ve tecziyelerini icra etmek;

Geliri 50 000 den aşağı borsalarda genel kâtibin terfi, tecziye ve azlini bakanlığa bildirmek;

d) İhtar, tevbih veya para cezaları vermek, borsa meclislerince verilen disiplin cezalarını tatbik etmek;

e) Hakem ve bilirkişi listelerini hazırlamak ve tasdik edilmek üzere borsa meclisine vermek;

f) Tüzükte gösterilen belgeleri tasdik etmek;

g) Oda ve borsanın bir yıl içindeki faaliyeti ve bölgesinin iktisadi durumu hakkında yıllık rapor hazırlayıp oda veya borsa meclisine vermek;

h) Borsaya ait her türlü incelemeleri yapmak, bölgeleri içindeki Borsaya ait endeks ve

istatistikleri tutmak ve başlıca maddelerin borsa fiyatlarını tesbit ve münasip vasıtalarla ilân etmek,

i) Borsanın bir yıl içindeki faaliyeti ve bölgesinin iktisadi durumu hakkında yıllık rapor hazırlayıp borsa meclisine vermek,

1) Borsa dışında vukuagelecek anlaşmazlıkları gözlemek üzere istenilecek hakem ve bilirkişi listelerini tanzim etmek,

Yönetim kurulu görevlerinin devri:

MADDE 46. — Yönetim kurulu, lüzumlu hallerde, yetkilerinden bir kısmını yönetim kurulu üyelerinden birine veya bir kaçına veya genel kâtime devredebilir.

Toplantılar:

MADDE 47. — Yönetim kurulu en az haftada bir defa, meclisleri ve meslek komiteleri lüzumu halinde ve başkanın daveti üzerine her vakit ve her halde ayda bir defa kendiliklerinden toplanırlar.

Genel kâtip:

MADDE 48. — Geliri 50 000 den fazla olan borsalarda meclisler tarafından tâyin olunan bir genel kâtip bulunur.

Genel kâtipler borsa yönetim kurulları ve mecliste oy sahibidir.

Genel kâtipler borsa muamelelerini tedvirle görevlidir.

Borsa komiseri:

MADDE 49. — Borsalarda, günlük alım satım muamelelerini ve fiyat temevvüçlerini tarafsız bir murakabe altında bulundurmak üzere, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca tâyin edilen bir komiser bulundurulur.

Komiserlerin ücreti borsa tarafından verilir. Ve miktarı Bakanlık ile Borsa Meclisleri arasında kararlaştırılır.

Komiserlerin yetkileri tüzükte gösterilir.

Geliri 50 000 den az olan borsalar ayrıca genel kâtip bulundurmayabilirler. Bu halde komiserler genel kâtiplik görevini de yaparlar. Genel kâtiplik görevini de yapan komiserler yönetim kurulu ve mecliste oy sahibidir.

Komiserler hakkında, genel kâtiplik görevi

dolayısıyla borsalar tarafından tatbik edilecek terfi ve tecziye işlemlerinde, son karar hakkı Ekonomi ve Ticaret Bakanlığına aittir.

Alım satım:

MADDE 50. — Ticaret borsalarında nümune veya tipler üzerinde mal alınıp satılır. Tipi tesbit edilmemiş olan mallarla misliyattan olup mahallî ihtiyaçları karşılayan maddeler ve canlı hayvanlar da borsalarda muamele görecektir maddeler arasına alınabilirler.

MADDE 51. — Beşten az madde üzerine çalışan borsalarda meslek komiteleri kurulmaz. Bu nevi borsalarda meclis, borsaya kayıtlı olanlar tarafından seçilir. Meslek komitelerinin görevleri tüzükte gösterilecek şekilde meclise ifa olunur.

Borsaya tâbi maddeler :

MADDE 52. — Borsa kurulan yerlerde, hangi malların borsalarda alım ve satımının mecburi olduğu ve bunların en az miktarları, borsa meclisinin teklifi üzerine Ekonomi ve Ticaret Bakanlığına tâyin ve tüzükte gösterilecek şekilde mahallerinde ilân olunur.

Borsanın bulunduğu yerin belediye hudutları içinde, borsaya dâhil maddelerin en az miktarlarının üstünde kalan miktarının alım ve satımının borsa dışında yapılması yasaktır.

Bâzi maddelerin, en geç muamele yapıldığı günü takibeden ilk iş günü içinde borsaya tescil ettirilmesi şartıyla, borsa yerinin dışında alımı satılmasına meclisçe önceden karar verilebilir. Ancak Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı borsalara alınacak bu gibi istisnai kararları kısmen veya tamamen, geçici veya daimî olarak yürürlükten kaldırabilir.

Borsanın bulunduğu yerdeki tacirlerle memleket içi veya dışındaki tacir arasında yazışma veya telefonla yapılan alım ve satım muamelelerinin borsadan geçirilmesi mecburidir.

Ancak bu kabil muamelelerde borsa tescil ücreti, akdin (Kabul) ile tamam olduğu yerdeki tarafça, o mahal borsasına ödenir.

Dış memleketlere yapılacak satışlarda borsa tescil ücreti alınmaz.

Borsada alım satım yapanlar :

MADDE 53. —

a) Borsa komisyoncusu :

Kendi adına ve başkasının hesabına borsada alım, satım yapan adama «Borsa komisyoncusu» denir.

b) Borsa ajanı :

Başkasının adına ve hesabına, vekil sıfatıyla, borsada alım, satım yapanlara «Borsa ajanı» denir.

c) Borsa simsarı :

Borsa alım, satımlarında yalnız aracılık yapanlara «Borsa simsarı» denir.

Bu unsurlar borsaya dâhil olmayan maddeler üzerinde borsa dışında iş yapabilirler.

Borsaya dâhil maddeler üzerinde yukarıda gösterilenlerden başka kimselerin borsa içinde iş yapmaları yasaktır.

Komisyoncu, ajan ve simsarların Türk vatan-dışı olması mecburi olup bunların görevleri, hakları, riayete mecbur oldukları kaideler ve tâbi olacakları şartlar ve haiz olacakları vasıflar tüzükte gösterilir.

Borsa komisyoncusu, ajan ve simsarlarının muamelelerden alacakları nispi ücret miktarı borsa meclisince tesbit, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığına tasdik olunur.

Ajanların ve simsarların aylıkla da kullanılmaları caizdir. Bu takdirde aldıkları aylık ücretin miktarı borsa meclislerince tesbit olunur. Bu halde muamelelerden alınacak nispi ücret borsaya aittir.

Özel yönetmelikler :

MADDE 54. — Ticaret borsalarında alım ve satım muamelelerinin nasıl yapılacağı yönetim kurullarınca hazırlanıp meclislerince tasdik olunacak özel yönetmeliklerde gösterilir.

Vâdeli muamele yapan borsaların takibedecekleri usuller tüzükte gösterilir.

Borsaların gelirleri

Gelirler :

MADDE 55. — Borsaların gelirleri şunlardır :

a) Kayıt ücreti;

b) Yıllık aidat;

- c) Muamele tescil ücreti;
- ç) Yapılan hizmetler karşılığı ücretler;
- d) Vesika harçları;
- e) Yayın gelirleri;
- f) Bağış ve yardımlar;
- g) Misil zamları;
- h) Para cezaları;
- ı) Türlü gelirler;
- j) Borsalarda ajanlık ücreti olarak alınan paralardan artanlar.

Kayıt ücreti ve yıllık aidat :

MADDE 56. — Tüzükte gösterilecek usulle-re göre tesbit olunacak dereceler üzerinden oda veya borsalara ilk kaydedileceklerden alınacak kayıt ücretiyle kayıtlı bulunanlardan tahsil olunacak yıllık aidat miktarı; yönetim kurulunca teklif ve meclislerece onanacak tarife ile tesbit olunur.

Fevkalâde dereceye girenlerin kayıt ücreti veya yıllık aidatları, sermayelerinin binde birini ve her halde 5 000 lirayı geçemez.

Derecelerini durumlarına uygun bulmıyanlar tüzükte tesbit olunacak usuller dairesinde oda veya borsa meclislerine, meclis kararlarına karşı da birliğe itiraz edebilirler. Birliğin kararı kesindir.

Ücretler ve vesika harçları :

MADDE 57. — Mahiyetleri ve nevileri tüzükte gösterilecek hizmetler karşılığı alınacak ücretler ve borsa yönetim kurullarınca onanacak vesikalardan alınacak tasdik harcı ve verilecek diğer vesikalardan alınacak harçların miktarları yönetim kurullarınca teklif, meclislerece tasdik olunur. Ancak tescil ücretine ait meclisce tanzim olunacak nispet tarifesi bakanlıkça tasdik olunur.

Aynı muamele için yalnız bir taraftan tescil ücreti alınır.

Huzur hakkı :

MADDE 58. — Borsaların yönetim kurulu üyelerine, iştirak edecekleri toplantılar için huzur hakkı verilip verilmemesi ve miktarı, yönetim kurulunun teklifi ile meclislerece kararlaştırılır. Meclis üyelerine verilecek huzur hakkı, meclisin teklifi ile birlik yönetim kurulu tarafından kararlaştırılır.

Uzuvların feshi :

MADDE 59. —

a) Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı, çalışmalarını meslekî ahlâk ve memleketin genel menfaatleriyle ahenkli olarak yürütmeyen veya görevlerini mevzuata göre yapmıyan borsa uzuvlarını feshe karar verebilir.

b) Borsa meclisinin üçte ikisinin yazılı fesih talebi yerinde görüldüğü hallerde Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı uzuvları feshe karar verebilir.

Fesih kararı verildiği hallerde yeni uzuvlar seçilinceye kadar uzuvların vazifelerinin kimler tarafından yapılacağı Bakanlıkça tesbit olunur. Feshedilen borsa uzuvları yerine bu kanun ve tüzük hükümleri dâhilinde yenileri seçilir. Yeni seçilenler feshedilen uzuvların müddetini tamam-lar.

Lâğv ve tasfiye :

MADDE 60. — Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca lüzumsuzluğu anlaşılan borsaların lâğv ve tasfiyesine karar verilebilir.

Lâğvına karar verilen borsaların tasfiyelerinin ne suretle yapılacağı tüzükte gösterilir.

Bölüm : V

Türkiye «Ticaret odaları» «Sanayi odaları» ve «Borsaları» birliği

Kuruluş:

MADDE 61. — Odalar ve borsalar arasında, bu kanunda yazılı esaslara göre oda ve borsaların tekâmül ve inkişafını sağlamak maksadiyle, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı tarafından «Türkiye ticaret odaları, sanayi odaları ve ticaret borsaları birliği» kurulur.

İlk kuruluş şeklini tesbite Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı yetkilidir.

Birliğin merkezi Ankara'dır.

Birliğin görevleri:

MADDE 62. — Birliğin görevleri şunlardır:

a) 22 nci madde dışında, odalarla odalar, borsalarla borsalar, odalarla borsalar arasında çıkacak meslekî ihtilâfları kesin olarak çözmek,

b) Muhasebe ve muamelât talimatnamelerini birleştirmek ve tasdik etmek,

e) Türkiye'nin iktisadi durumu hakkında raporlar hazırlamak ve yönetim kurulu tarafından hazırlananları tetkik etmek,

ç) Yabancı memleketlerdeki Ticaret odaları ve borsaları tarafından tanzim edilen raporları tetkik ve Türkiye'yi ilgilendiren kısımları derleyip neşretmek,

d) Milletlerarası Ticaret Odası Türkiye komitesini kurmak ve işlerini yürütmek,

e) Millî ve milletlerarası sergi ve panayır-
lara iştirak ve yabancı memleketler ticaret ve sanayi odalarının vekillik, mümessillik veya muhabirliğini kabul ve ifa etmek, millî ve milletlerarası meslekî teşekküllere üye olmak veya bu çeşit teşekküller kurmak, milletlerarası meslekî toplantılara iştirak etmek,

f) Yabancı memleketlerdeki Türkiye veya Türk - yabancı ticaret ve sanayi derneklerine lüzumunda, genel kurul kararıyla yardımlar yapabilmek,

g) Bu kanunla verilen sair görevleri yapmak ve Ekonomi işlerinde Büyük Millet Meclisi Komisyonları ve Bakanlıklara istenen malûmat ve mütalâaları vermek,

h) Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca verilecek görevleri yerine getirmek,

Birliğin uzuvları:

MADDE 63. — Birliğin uzuvları şunlardır:

- a) Genel kurul,
- b) Yönetim kurulu

Genel kurul:

MADDE 64. — Birlik genel kurulu, odalar ve borsa meclisleri arasından üç yıl için tüzükte yazılı esaslara göre seçilecek birer veya ikişer kişiden teşekkül eder.

Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Genel kurul, kendi üyeleri arasından bir başkan ve bir başkanvekili seçer.

Genel kurul en az yılda iki defa toplanır.

Genel kurulun görevleri :

MADDE 65. — Genel kurulun görevleri şunlardır:

- a) Birlik Yönetim kurulunu seçmek;
- b) Muhasebe ve muamelât talimatnamele-riyle odalar ve borsalar tarafından hazırlanan

hakem ve bilirkişi listelerinin sureti tanzimine ait talimatnameleri tetkik ve tasdik etmek;

e) Türkiye'nin iktisadi durumu hakkında yönetim kurulunca hazırlanacak raporları tetkik ve tasdik etmek;

ç) Yabancı memleketlerdeki Türkiye veya Türk - yabancı ticaret ve sanayi derneklerine yardım hususunda karar vermek;

d) Genel kâtiplerin yönetmeliğini tetkik ve tasdik etmek;

e) Odalar ve borsalar arasında iş birliği kurmak ve bunların tekâmül ve inkişafını sağlamak hususlarında lüzumlu görülecek tedbir ve kararları almak;

f) Borsalarca tesbit olunacak genel kaide ve hükümleri tetkik ve tasdik etmek;

g) Oda ve borsaların bütçelerinin tiplerini ve bütçelerin tanzim usullerini tesbit etmek;

h) Birlik gider bütçesini kabul edip tasdik edilmek üzere Bakanlığa sunmak «Bakanlık bütçeyi tadil elebilir.»

Yönetim kurulu:

MADDE 66. — Birlik yönetim kurulu, birlik genel kurulunun kendi üyeleri arasından bir yıl için seçeceği 9 kişiden teşekkül eder. Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Seçimlerde ticaret odaları, sanayi odaları ve borsaların temsili gözönünde bulundurulur.

Birlik yönetim kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan ile bir başkanvekili ve muhasip üye seçer.

Birlik yönetim kurulu en az üç ayda iki defa, ihtiyaca göre ve başkanın çağrısıyla, her zaman toplanabilir.

Yönetim kurulunun görevleri:

MADDE 67. — Yönetim kurulunun görevleri şunlardır:

a) 22 nci madde dışında, odalarla odalar, borsalarla borsalar, odalarla borsalar arasında çıkacak ihtilâfları çözmek,

b) Muhasebe ve muamelâta birlik ve beraberlik sağlamak üzere yönetmelikler hazırlamak ve genel kurula arz etmek,

ç) Türkiye'nin iktisadi durumu hakkında rapor hazırlamak ve genel kurulun tasdikına sunmak,

e) Yabancı memleketlerdeki ticaret odala-

rı ve borsaları tarafından yapılan neşriyatı takip etmek ve Türkiye'yi ilgilendirenlerden âzayı, lüzumunda Hükümeti haberdar edecek tedbirleri almak,

d) Milletlerarası sergi ve panayırlara iştirak, yabancı memleketlerdeki ticaret ve sanayi odalarının ve borsaların vekillik, mümessillik veya muhabirliğini kabul ve ifa etmek, millî ve milletlerarası meslekî teşekküller kurmak, milletlerarası meslekî toplantılara katılacak üyeleri seçmek,

e) Bütçe dâhilinde sarfiyat yapmak,

f) Oda ve borsaların fonlarını Bankaya muntazaman göndermelerini sağlamak,

g) Genel kâtiplik yönetmeliğini hazırlamak ve genel kurula sunmak,

h) Bakanlıklarca istenen malûmatı vermek,

i) Bir yıllık faaliyet hakkında genel kurula rapor vermek,

ı) Türkiye'de ticari ve iktisadi kongreler tertip etmek,

j) Yıllık gelir ve gider bütçelerini tesbit ve genel kurula sunmak.

Genel kâtip:

MADDE 68. — Birliğin, yönetim kurulunca tâyin edilen ve birliğin muamelâtını tedvirle görevli bir genel kâtibi ile lüzumu halinde bir veya iki genel kâtip yardımcısı bulunur.

Genel kâtibin görevleri, birlik yönetim kurulunca hazırlanıp genel kurulca tasdik edilecek bir yönetmelikle tâyin olunur.

Genel kâtip yönetim kurulu ve genel kurulda oy sahibidir.

Sarfiyat :

MADDE 69. — Birlik bütçesinden sarfiyat, başkan veya başkanvekili ve genel kâtibin, genel kâtibin bulunmadığı halde muhasip üyenin müşterek imzasıyla yapılır.

500 liradan aşağı masraflar yalnız genel kâtibin imzasıyla yapılabilir.

Temsil ve imza yetkisi :

MADDE 70. — Birlikleri, protokolda meclis başkanı veya başkanın tevkil edebileceği, meclise dâhil, kimseler temsil eder.

Birliklerin hukuki temsileisi yönetim kurulu

başkanıdır. Yönetim kurulu başkanları veya başkanvekilleriyle, diğer bir veya birkaç üyenin müşterek imzaları birliği ilzam eder.

Fonlar :

MADDE 71. — İşbu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar odalar ve borsalarca ayrılmış olan fon paraları bu tarihten itibaren Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca gösterilecek Millî bir banka nezdinde, birlik namına, yeniden açılacak bir hesaba devrolunur.

Bu paralar, ancak odaların ve borsaların ve birliğin kuruluş maksatlarına sarfedilebilir. Sarf şekli tüzükte gösterilir.

Birlik bütçesinin fon ile münasebeti :

MADDE 72. — Birlik bütçesinin giderleri 28 nei madde ile açılan fon hesabından karşılanır. Ancak bu miktar, bütçenin taalluk ettiği yıl içinde, odalarca fon hesabına yatırılacağı tahmin edilen miktarın dörtte birini geçemez.

Fon hesaplarının birlikçe tutuluş şekli :

MADDE 73. — Her odanın ve borsanın fon hesabına gönderdiği para, o oda ve borsaya ait olup, birlikçe her oda ve borsanın hesabı ayrı ayrı tutulur. Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı tarafından tasdik edilen birlik bütçesindeki gider, her oda ve borsanın o yıla ait bütçeleri nispetinde paylaşılır ve fondaki hesaplarından düşülür.

Birlik yılda bir defa, odalara ve borsalara hesaplarının durumunu bildirmekle mükelleftir.

«Ticaret ve sanayi odaları» halinde çalışmakta iken sanayicilerin müstakil oda kurmaları halinde ticaret ve sanayi odası hesabında biriken fonun % 20 si yeni kurulan «sanayi odası» hesabına naklolunur.

Bölüm : VI

Müşterek hükümler

Disiplin cezaları, para zamları ve para cezaları

Disiplin cezaları:

MADDE 74. — Odalar ve borsalar, üyelerine

aşağıda yazılı disiplin cezalarını verebilirler:

- a) İhtar,
- b) Tevbih,
- c) Oda veya borsadan çıkarma,

İhtar ve tevbih cezaları yönetim kurulu tarafından verilir.

Bu cezalar için 15 gün zarfında meclise itiraz edilebilir.

Meclisin kararı kesindir. Bu karar için idari ve kazai mercilere başvurulamaz.

Çıkarma cezası yönetim kurulunun teklifi ile meclis tarafından verilir. Bu ceza 15 günden az, bir yıldan fazla olamaz.

Oda veya borsa meclislerince verilen çıkarma cezası kararı ilgiliye tebliğ olunur. İlgili 15 gün içinde savunmasını yazı ile bildirir.

Meclis, kararında ısrar ettiği takdirde ilgili, bulunduğu mahallin ticaret dâvalarını görmekle vazifeli mahkemeye itiraz edebilir. Mahkemenin kararı kesindir.

Şu kadar ki, yargılama sonuna kadar meclis kararı uygulanmaz.

Çıkarma cezası, verildiği süreye münhasır olup bu süre içinde ticaret ve sanatın gerek doğrudan doğruya, gerek vasıta ile yapılmasını yasak eder. Bu yasağa riayet etmeyenler hakkında, kayıtlı bulunduğu oda veya borsaların yazılı isteği ile, Türk Ceza Kanununun 307 nci maddesi uygulanır.

Birlik kararlarına riayet etmeyenler :

MADDE 75. — Birliğin mevzuta uygun olarak aldığı kararlara riayet etmemekte ısrar eden oda ve borsaların lâğvı, birlik yönetim kurulu tarafından, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığına teklif edilebilir.

Para zamları :

MADDE 76. — 9 ve 37 nci maddelerdeki kayıt mecburiyetini bir ay zarfında yerine getirmeyenler odalar veya borsalar tarafından re'sen kaydedilirler.

Bunlar, kaydedildiklerinin kendilerine bildirilmesi tarihinden başlayarak bir ay içinde kayıt ücretlerini öderler. Kayıt ücretlerini vaktinde ödemiyeenden bu ücret % 50 fazlasıyla

le alınır.

Yıllık aidatını o yılın Mart sonuna kadar ödemiyeenden bu aidat % 50 fazlasıyla tahsil olunur.

Borsaya dâhil maddelerden, borsaların çalışma bölgesi içinde ve borsa yerinin dışında satılmasına müsaade olunan maddelerin satışlarının, bir iş günü sonuna kadar, tescil edilmemesi hallerinde yapılan muamelelere ait borsa ücreti, teamüle uyularak alıcı veya satıcıdan % 50 fazlasıyla tahsil olunur.

Ancak makbul mazeret halleri borsa meclisinin takdirine bırakılır, bu takdir kesindir.

Yukarı fıkralardaki cezalar için idari ve kazai mercilere başvurulamaz.

Borsa komisyoncusu, ajanı veya simsarı olarak kayıtlı olmadığı halde borsaya dâhil maddeler üzerinde, bu unsurların yapabileceği muameleleri yapanlardan bu muameleye ait borsa ücreti beş misli tahsil olunur.

Bu cezaya karşı bulunduğu yerin ticaret mahkemesine itiraz olunabilir. Mahkeme kararı kesindir.

Para cezaları :

MADDE 77. — Odalar veya borsalarca, mevzuata uygun olarak alınan kararlara riayet etmeyenlere ve Ticaret Kanununa göre tescil ve ilânı gereken değişiklikleri bildirmiyenlere yönetim kurullarının teklifi ve meclislerin kararıyla 25 liradan 200 liraya kadar ve tekerrürü halinde 200 liradan 1.000 liraya kadar para cezası verilir. 100 liraya kadar olan para cezaları kesindir.

Bu miktardan aşağı ceza için idari ve kazai mercilere başvurulamaz. Bu miktardan yukarı olan para cezalarına karşı, kararın bildirilmesi tarihinden başlayarak 15 gün içinde, ilgili oda ve borsanın bulunduğu yerdeki ticaret mahkemesine itiraz olunabilir. Mahkeme kararı kesindir.

Tahsilât :

MADDE 78. — Kayıt ücretiyle yıllık aidat ve kesinleşen zamlarla para cezalarının tahsililerine ait odalarca verilen kararlar ilâm hükmünde olup icra dairelerince yerine getirilir.

Bölüm : VII

Yabancı veya Türk - yabancı ticaret ve sanayi dernekleri

MADDE 79. — Türkiye ile aralarında ikamet ve adli salâhiyet sözleşmeleri akdedilmiş bulunan yabancı bir devletin uyruğunda olup Türkiye'de yerleşmiş bulunan ticaret ve sanayi erbabının, gerek kendi aralarında ve gerek Türk uyruğundaki ticaret ve sanayi erbabıyla karışık olarak, kuracakları ticaret ve sanayi dernekleri 3512 sayılı Cemiyetler Kanununun 10 ncu maddesinde zikrolunan esaslar dairesinde teşekkül eder ve o kanunun hükümleri dâhilinde faaliyette bulunur.

Bölüm : VIII

MADDE 80. — Odalar, borsalar ve bunların birliği Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı tarafından teftiş ve murakabe olunur. Yurt içindeki yabancı veya Türk - yabancı ticaret ve sanayi dernekleri, yalnız ticari ve ekonomik çalışmaları bakımından, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının teftiş ve murakabesine tâbidir.

Uzuvlar ve memurlar hakkında takibat:

MADDE 81. — Odalar ve borsalar ve birlik paralarıyla para hükmündeki evrak, senet ve sair malları aleyhine suç işliyen ve bilânço, zabıtname, rapor ve diğer her çeşit kâğıt ve defter üzerinde suç mahiyetinde değişiklik yapan veya bunları kasten yok eden uzuvlara dâhil üyelerle, memur ve müstahdemler hakkında Devlet memurları hakkındaki ceza uygulanır.

Daire ve müesseselerden istenecek bilgiler:

MADDE 82. — Resmî daire ve müesseseler ve Devlet Ekonomi Kurumları ve diğer resmî teşekküller, sır olmamak ve bu kanunda gösterilen vazifelere taallük etmek şartıyla, odalar ve borsalar ve bunların birliği tarafından istenecek bilgileri vermekle mükelleftirler.

İflâs ve konkordato kararları:

MADDE 83. — İflâs ve konkordato kararları, İcra ve İflâs Kanununun 166 nci ve 300 ncu maddelerine göre mahallî ticaret odalarına ve

borsalara bildirilir.

Odalar iflâs kararlarını birliğe bildirmek zorunda değildirler.

Muhabir ve fahri üyeler:

MADDE 84. — Yönetim kurulları, uygun gördükleri kimseleri, odalara ve borsalara «Fahri üye» yazabilirler.

Yönetim kurulları, memleket içinde odalar ve borsa teşekkül etmiyen yerlerde ve memleket dışında, kendileri için faydalı olabilecek kimseleri muhabir üye seçebilirler.

İç yönetmelikler:

MADDE 85. — Her oda ve borsa yönetim kurulunca oda veya borsanın iç teşkilâtını, iş bölümünü ve işlerin yürütülmesi şeklini gösterir ve meclislerce tasdikli bir iç yönetmelik yapılır. Bu yönetmelikte işlerin yürütülmesine ait imza yetkileri de gösterilir.

Memur ve müstahdemlerin tâyinleri:

MADDE 86. — Oda ve borsa memur ve müstahdemlerinin tâyin, terfi, nakil, işten çıkarma muameleleri ve hastalık, ihtiyarlık, emeklilik ve ölüm sigortalarının yapılması şekli, işten ayrılma hallerinde verilmesi lâzımgelen tazminat miktarı ve şekilleri tüzükte gösterilir.

Tâyini Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca yapılan borsa mensuplarının emeklilik muameleleri Emeklilik Kanununa göre yürütür.

Baremden istisna:

MADDE 87. — Bu kanuna tâbi odalar ve borsalarla birlik, 3659 sayılı Kanuna tâbi değildir.

Ticaret sicili işleri:

MADDE 88. — Ticaret ve sanayi odaları ve ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar bulunmayan yerlerde ticaret sicili işlemleri mahallî belediyelerce yapılır.

Aidatta zaman aşımı :

MADDE 89. — Odalar ve borsalara kaydolunmadığı anlaşılan tacir, sanayici, borsacı için içinde bulunulan yıl hariç olmak üzere, geçmiş üç

yıldan evvelki yıllar için aidat tahakkuk ettirilemez.

Tahakkuk senesini takibeden yılın başından itibaren beş sene zarfında tahsil edilemeyen aidat ve munzam aidat zaman aşımına uğrar.

Bölüm : IX

Son hükümler

Kaldırılan mevzuat :

MADDE 90. — Geçici birinci madde gereğince oda ve borsaların intibakı için tayin olunan sürenin hitamından itibaren, 655 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları Kanunu ile eki ve Tüzüğü ve 3 . IX . 1312 tarihli ve 1302 sayılı Umum Borsalar Nizamnamesinin ticaret borsalarına ait hükümleriyle 4355 sayılı Kanun ve Tüzüğü'nün ticaret ve sanayi odalarıyla borsalara ait hükümleri kaldırılmıştır.

Tüzük :

MADDE 91. — Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca, yayım tarihinden itibaren altı ay zarfında, bu kanunun tatbik suretini gösteren bir tüzük hazırlanır.

Mevcut oda ve borsaların intibakı :

GEÇİCİ MADDE 1. — Ankara, İstanbul ve İzmir Ticaret ve Sanayi odalarıyla Ticaret borsaları 89 ncu maddede zikredilen bu kanuna ait tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak en geç üç ay, diğer oda ve borsalar tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde bu kanuna uymak mecburiyetindedirler. Bu müddet içinde durumlarını uydurmıyan oda ve borsalar Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca fesih ve tasfiye olunurlar.

GEÇİCİ MADDE 2. — Halen mevcut olan odalar ve borsalar durumlarını bu kanuna uyduruncaya kadar mevcut uzuvları, yeniden seçim yapılmaksızın vazifelerini görmeye devam ederler.

Halen mevcut yabancı ve Türk - Yabancı Ticaret Odaları Cemiyetlerinin durumu :

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanunun yayımı tarihinde mevcut olan yabancı ve Türk - Yabancı Ticaret Odası Cemiyetleri yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde kendilerini bu kanunun 50 nci maddesi hükmüne uydurmaya mecburdurlar.

Bu müddet zarfında durumlarını uydurmayanlar tasfiye edilirler.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun yayımı tarihinden Gelir Vergisi esasına göre vergi tahsil edileceği yıla kadar geçen zaman zarfında, aidat ve munzam aidat Kazanç Vergisi esaslarına göre tahsil olunur.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği yıldan sonra tahakkuk edecek aidat ve munzam aidatta, ait olduğu yılın esasları tatbik olunur.

MADDE 92. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 93. — Bu kanunu Adalet, Ekonomi ve Ticaret Bakanları yürütür.